

MATRIMONIUM NON EST CONTRACTUS

Diversis in ephemeridibus, ultimis hisce annis, commentarios qualescumque ad refutandam impugnandamve theoriam contractualem matrimonii publici iuris fecimus¹. Obiectionibus, quas sive ab aliis iam, egregiisque, Auctoribus in medium allatas sive a nobis tunc primum motas proposueramus, cl. mus *O. Robleda, S. I.*, servata omnino dictionis urbanitate, at nihilominus argumentorum acrimonia adhibita, respondendum sibi censuit². Quod si egregio eidem Viro difficultates a nobis elucubratae dubitationibus, haud quidem de probabilitate theoriae illius contractualis, sed de veritate theoriae institutionalis matrimonii, ansam praeberint, reticere neque possumus neque debemus quin expositis ab eo obiectiones a nobis ceterisque theoriae contractualis adversariis propugnatas nondum labefactari reamur. Minime, notetur, infitias imus quominus cl. mus *Robleda* argumenta nostra intellexerit et candide recensuerit. Plurimum quoque ei favet quod, modo ab illo quem alii contractualismi fautores adoptare solent valde diverso, rationibus pro contumeliis ideas nostras refellere studuit. Velimus, proinde, in bonam partem accipiat responsionem nostram.

1. Ab auctoritatibus cl. mus *Robleda* exordium sumit atque ad eas pluries remittit. Ait prae primis:

Quod ... talem fuisse comunem doctrinam classicorum tam posttridentinorum quam magnorum auctorum (secundae saltem partis) medii aevi, momento non caret, bene patet; eo vel maxime quod illi, optimi theologi et canonistae cum forent, omnia, quae a paucis modernis scriptoribus obiiciuntur, absque dubio prae oculis habuerint, quin nihilominus eo abstinerint ab illa doctrina tenenda³.

Utrum auctores medii aevi classicique difficultates a quibusdam scriptoribus modernis motas noverint necne, nunc transeat. At, si eas noverunt, curnam non discerpserunt? Quod *Sánchez* quaedam scripsit ab adversariis theoriae contractualis matrimonii allegata, theoriae illi proinde contraria, cl. mus *Robleda* admittit quidem, simul tamen animadvertendum retur quod ab eo

¹ "Quaestiones de simulatione matrimonii partiali in iure canonico", *Il diritto ecclesiastico*, 73 (1962), pp. 43-60. "De conditionibus matrimonio appositis", *Revista española de derecho canónico*, 17 (1962), pp. 367-372. "Ist die Eheschliessung ein Vertrag?", *Trierer Theologische Zeitschrift* 71 (1962), pp. 302-315. "Unauflöslichkeit und Ungültigkeit der Ehe", *Oesterreichisches Archiv fuer Kirchenrecht* 14 (1963), pp. 290-302.

² "Matrimonium est contractus", *Periodica de re morali canonica liturgica* 53 (1964), pp. 374-408.

³ *Art. cit.*, p. 377.